

Notové autografy Otakara Ostrčila v Českém muzeu hudby

MARKÉTA KRATOCHVÍLOVÁ

Tato studie vychází z práce na katalogu skladeb Otakara Ostrčila (1879–1935).¹ Příprava katalogu obnášela vyhledávání a vyhodnocování notových i nenotových pramenů, které byly dosud veřejnosti i badatelům téměř neznámé. Následující řádky se zaměřují na autografní notové prameny uložené v Národním muzeu – Českém muzeu hudby v Praze (NM-ČMH).

Skladatelské dílo Otakara Ostrčila není příliš rozsáhlé. Ostrčil, který byl vytížen závazky vyplývajícími z práce středoškolského profesora, dirigenta, později šéfa opery Národního divadla, po sobě zanechal pouhých dvacet pět opusů a přibližně čtyři desítky skladeb bez opusového čísla, včetně děl nedokončených nebo úprav cizích skladeb. Objem Ostrčilovy skladatelské pozůstalosti je naopak relativně velký, dochovalo se množství notových pramenů různého druhu. Mezi pětadvaceti skladbami, které Otakar Ostrčil označil opusovým číslem, převažují rozměrné skladby orchestrální, vokálně instrumentální a opery. K osmnácti z nich existuje souvislá skica, sedmnáct opusů je doloženo autografní partiturou.² K většině skladeb bez opusového čísla se autografy také dochovaly. Existují dobové a pozdější opisy a také tištěná vydání přibližně poloviny všech Ostrčilových skladeb. Popis a vyhodnocení rukopisných i tištěných hudebnin, stejně jako informace o jejich uložení, jsou součástí chystaného katalogu.

Stav notových pramenů k roku 1971 lze částečně vyčíst z bibliografické publikace Blanky Červinkové,³ která vedle rozsáhlého, byť nikoliv vyčerpávajícího soupisu ostrčilovské literatury včetně časopiseckých článků obsahuje seznam Ostrčilových skladeb. Až na výjimky však u jednotlivých skladeb chybí informace, zda byl k dispozici autograf, a uložení autografů není uvedeno vůbec. V úvodu k publikaci se dočteme obecnější informace: „Větší část materiálů pramenného charakteru je majetkem Společnosti Otakara Ostrčila.⁴ [...] Ostrčilova pozůstalost převážně soukromého charakteru je v péči paní Julie Ostrčilové [vdovy

1) Katalog je v současnosti připravován k vydání v nakladatelství KLP – Koniasch Latin Press v Praze.

2) Pojmy používané pro klasifikaci notových pramenů lze stručně definovat takto: autograf – notový zápis pořízený skladatelem; skica – notový záznam hudebního nápadu, první koncept části kompozice; souvislá skica – skica celé věty nebo skladby; autografní partitura, autografní čístopis – skladatelův zápis skladby, který skladatel pokládá ve chvíli dokončení za definitivní tvar díla. Použitá terminologie se opírá o práce editorů nových souborných vydání děl Antonína Dvořáka a Bohuslava Martinů, zejména o publikaci GABRIELOVÁ, Jarmila: *Ediční zásady Nového souborného vydání děl Antonína Dvořáka*, in: *Hudební věda*, roč. 40, č. 2–3, 2003, s. 247–263.

3) ČERVINKOVÁ, Blanka: *Otakar Ostrčil. Bibliografie*, Městská knihovna, Praha 1971.

4) Společnost Otakara Ostrčila byla založena v roce 1935, bezprostředně po skladatelově smrti.

po Otakaru Ostrčilovi]. Mimo to se u paní Ostrčilové uchovaly rukopisy z mládí [...].“⁵ V roce 1972 ale zemřela Julie Ostrčilová a o dva roky později i Ostrčilových jediné dítě, dcera Blanka, která sama děti neměla, a Ostrčilova společnost tehdy také postupně zanikala. Informace v předmluvě tedy záhy přestaly být aktuální. Předmluva navíc neuvádí, že v době přípravy bibliografie byla již řada autografů v hudebním oddělení Národního muzea.⁶

V současné době je největší část ostrčilovských pramenů včetně notových autografů deponována v NM-ČMH.⁷ Muzeum je získalo během 50. až 70. let a učinilo z nich součást fondu hudebněhistorického oddělení. Na rozdíl od jiných českých autorů, jako jsou Fibich, Novák, Suk nebo Nedbal, zatím Ostrčil nemá v muzeu vlastní inventář. V Českém muzeu hudby je také uložena rozsáhlá pozůstalost Společnosti Otakara Ostrčila, a to jako celek, její položky zatím nejsou jednotlivě evidovány. Proto skutečnost, že tato pozůstalost vedle agendy Ostrčilovy společnosti obsahuje řadu pramenů k jeho dílu (jeden ze dvou dochovaných Ostrčilových skicářů a další samostatné skici, doklady o provedení Ostrčilových děl, výstřižky z novin a navíc podstatnou část skladatelovy přijaté korespondence), byla při přípravě katalogu cenným zjištěním a příjemným překvapením.⁸

Skici

V Českém muzeu hudby jsou uloženy dva Ostrčilovy skicáře: „Skicář I“ a „Skicář II“.⁹ Skicář I má ve fondu hudebněhistorického oddělení NM-ČMH signaturu Tr B 353. Je vázán v černých deskách o rozměrech 330 x 255 mm na výšku a obsahuje devadesát sedm listů z větší části popsaných. Zápisy ve skicáři jsou datovány v rozmezí 3. 12. 1911 až 26. 12. 1914. Skicář II je uložen v NM-ČMH jako součást pozůstalosti Společnosti Otakara Ostrčila. Je vázán v černých deskách o rozměrech 324 x 257 mm na výšku a obsahuje sto dvacet popsaných listů, k nimž je volně přiloženo jedenáct popsaných listů. Je ohraničen daty 30. 4. 1915 až 7. 10. 1927. Skici v obou skicářích jsou psány tužkou i perem.

O těchto skicářích není zmínka v žádné literatuře, ale Zdeněk Nejedlý je musel mít v ruce při přípravě své monografie,¹⁰ protože podává informace o tom, kdy která skladba byla dokončena ve skice, a tato data odpovídají datacím skic ve skicářích.

Jednotlivé skici v obou skicářích byly identifikovány při přípravě katalogu Ostrčilova díla. Až na dvě výjimky (symfonická báseň *Léto* a sbor *Podzimní* ze sborového cyklu *Prosté motivy*) Ostrčil své skici neoznačil titulem. V případě opusů 14, 15, 16, 17 a 20 usnad-

5) Op. cit. v pozn. 3, s. 4.

6) Viz katalog „Tr B“ v hudebněhistorickém oddělení NM-ČMH, podle něhož již v 50. letech uchovávalo muzeum přes deset skladatelových autografů od Julie Ostrčilové.

7) Několik Ostrčilových autografů je v Národní knihovně v Praze a v divadelním oddělení Národního muzea. Významné sbírky opisů Ostrčilových skladeb má Český rozhlas Praha a Hudební archiv Národního divadla v Praze. Část pozůstalosti Otakara Ostrčila vlastní Blatské muzeum v Soběslavi, které spadá pod Husitské muzeum v Táboře. Tato sbírka pochází z 80. let, převažují v ní doklady Ostrčilovy rodiny, korespondence a fotografie, je tu skladatelův klavír a nábytek. Další materiály jsou uloženy v Archivu Akademie věd ČR, kde jsou součástí fondu Zdeňka Nejedlého. Tato kolekce obsahuje mj. vzájemnou korespondenci Ostrčila s Nejedlým. Brněnský Janáčkův archiv Moravského zemského muzea uchovává Ostrčilovu korespondenci s Leošem Janáčkem.

8) Děkuji vedoucí hudebněhistorického oddělení ČMH Markétě Kabelkové za pomoc při vyhledávání Ostrčilových pramenů v NM a za zpřístupnění pozůstalosti Společnosti Otakara Ostrčila.

9) Na prvním listu každého ze skicářů je v pravém horním rohu napsáno „Skizzář I“ resp. „Skizzář II“, v obou případech stejnou, ale pravděpodobně ne Ostrčilovou rukou.

10) NEJEDLÝ, Zdeněk: *Otakar Ostrčil: vzrůst a uzrání*, O. Girgal, Praha 1935.

nila orientaci ve skicáři opusová čísla, která jsou barevnou pastelkou, pravděpodobně Ostrčilovou rukou, dodatečně připsána na začátku těchto skic. Ovšem *Legenda z Erinu* je nadepsána „Op. 18“, přitom v Ostrčilově díle pak nese opusové číslo 19.¹¹

Skicář I obsahuje skici k následujícím skladbám (v závorce je odkaz na folia s indexem „r“ a „v“, tj. recto, verso):

Suita c moll, op. 14 (fol. 2^r–28^v)

Česká legenda vánoční, op. 15 (fol. 30^r–33^v)

Cizí host, op. 16 (fol. 34^r–42^v)

Legenda o sv. Zitě, op. 17 (fol. 43^r–62^r)

Legenda z Erinu, op. 19, první jednání (fol. 66^v–97^v)¹²

Na Skicář I přímo navazuje Skicář II:

Legenda z Erinu, op. 19, druhé, třetí a čtvrté jednání (fol. 3^r–59^v)

Symfonieta, op. 20 (fol. 68^v–89^v)

Prosté motivy, op. 21 (fol. 90^r–93^v)

Léto, op. 23, část (fol. 96^r–103^r)

Křížová cesta,¹³ op. 24 (fol. 103^v–120^r a na jedenácti vložených listech)

Za *Prostými motivy* na listu 95^v Ostrčil tužkou poznamenal: „Mezitím Sonatina“. Jedná se o *Sonatinu pro violu, housle a klavír*, op. 22, avšak skica resp. jakýkoli autograf k *Sonatině* jsou momentálně nezvěstné. Skica symfonické básně *Léto* je ve skicáři torzovitá a měla pokračovat na zvláštních listech mimo skicář, jak poznamenal Ostrčil na listu 103^r. Tyto listy jsou však rovněž nezvěstné. Skica ke *Křížové cestě* není označena ani názvem ani opusovým číslem, její jednotlivé části (variacie) jsou nadepsány římskými číslicemi, místy je Ostrčilův zápis hustě počmáraný pastelkami, zřejmě rukou tehdy dvoulété skladaatelovy dcery Blanky.

Na poslední straně Skicáře II je Ostrčilův autografní seznam skladeb až po *Křížovou cestu*, včetně opusových čísel. Tento jediný dochovaný vlastnoruční soupis Ostrčilova díla umožňuje doložit autentickou podobu názvů skladeb a jejich opusová čísla.

Spolu s druhým skicářem byly v pozůstalosti Společnosti Otakara Ostrčila nalezeny skici k dalším skladbám. Tyto souvislé skici na volných listech jsou vloženy ve dvoulistech notového papíru opatřených titulem, který většinou napsal Ostrčil, v některých případech Julie Ostrčilová, a to ke skladbám:

Balada česká, op. 6

Symfonie A dur, op. 7

Balada o mrtvém ševci a mladé tanečnici, op. 8

Osiřelo dítě, op. 9

Sirotek, op. 10

11) Opusové číslo 18 mají Ostrčilovy *Tři písně*. Skici k nim ve skicářích nenajdeme, nejsou doloženy ani mimo ně.

12) Na zbývajících stranách jsou několikataktové skici k souvislým skicám uvedených skladeb i drobné skici zatím neidentifikované. Totéž se týká druhého skicáře.

13) Autentický titul skladby je *Variace pro orchestr (Křížová cesta)*, v této studii je používán název *Křížová cesta*.

Zvlášť stojí skica k *Impromptu*, op. 13, kterou z Českého hudebního fondu převzalo NM-ČMH pod přírůstkovým číslem 116/75.

Dochované skici jsou až na výjimky skici souvislé. Jsou poměrně čisté a čitelné, psané ve dvou až čtyřech notových osnovách. Ostrčil zpravidla uvádí místo a datum dokončení skici, mnohdy též datum zahájení práce na ní. Datuje samostatně i jednotlivé věty či jednání oper. Skici jen zřídka obsahují poznámky k instrumentaci, ačkoliv po nich pravděpodobně rovnou následoval čistopis partitury pro velký orchestr.¹⁴

Autografní partitury

U Otakara Ostrčila lze za definitivní znění díla považovat jeho autografní partituru. Ostrčil dokončené skladby už nijak zásadně nepřepočítával, a pokud ano, zanechal úpravy – šlo především o škrty nebo změny v instrumentaci – většinou přímo do svého původního čistopisu.

V Českém muzeu hudby jsou uloženy všechny dochované autografní partitury Ostrčilových skladeb s opusovým číslem: *Suita G dur*, op. 2, *Pohádka o Šemíkovi*, op. 3, *Vlasty skon*, op. 5, *Balada o mrtvém ševci*, op. 6, *Symfonie A dur*, op. 7, *Balada česká*, op. 8, *Osiřelo dítě*, op. 9, *Sírotek*, op. 10, *Kunálový oči*, op. 11, *Poupě*, op. 12, *Impromptu*, op. 13, *Suita c moll*, op. 14, *Legenda o sv. Zitě*, op. 17, *Legenda z Erinu*, op. 19, *Symfonieta*, op. 20, *Léto*, op. 23, *Honzovo království*, op. 25. Převážně mají signaturu řady „Tr B“, pouze opusy 2, 3, 17 a 25 jsou uloženy pod přírůstkovým číslem 116/75. Dochované autografní partitury těchto Ostrčilových hlavních děl se po formální stránce vzájemně podobají. Jsou obvykle vypracovány perem, svázané, formát papíru na výšku, strany partitury Ostrčil očísloval perem, konec práce datoval a uvedl obvykle i místo, kde byla skladba dopsána, svůj podpis, někdy i poděkování Bohu. Datoval většinou rovněž začátky skladeb a začátky i konce vět, resp. jednání. Titul se většinou nachází na zvláštním listě předcházejícím číslovaným stranám partitury, uveden bývá název kompozice a autor, pokud jde o skladby s textem, tak i jeho autor, většinou i opusové číslo. Partitury jsou výborně čitelné, písmo je drobnější, energické. V notovém textu nenajdeme mnoho notačních nedostatků v podobě chybějících posuvek, pomlk apod. Dodatečné opravy do svých autografů prováděl Ostrčil červenooranžovou pastelkou a tužkou, dirigentské poznámky červenooranžově a modře.

Ostrčilův styl práce a s tím související grafický projev se samozřejmě vyvíjel, ale ve zralé formě se ustálil už u druhého opusu, *Suity G dur* z roku 1898, tedy u devatenáctiletého skladatele. Předchozí vývojová stádia lze demonstrovat na autographech dvou jeho raných děl: Nejstarší Ostrčilův dochovaný rukopis – melodram *Kamenný mnich*, uložený v Českém muzeu hudby pod signaturou Tr B 382, pocházející z roku 1892 nebo 1893, tedy z doby, kdy bylo Ostrčilovi třináct či čtrnáct let, se svým vzezřením výrazně liší od všech pozdějších rukopisů, což vystihl již Zdeněk Nejedlý: „Rukopis je tak ‚geniálnícký‘, jako potom u Ostrčila nikdy. Samý čmár, samé škrty sem i tam, a vše přímo s okázalou vervou děláno, až

14) Žádné mezifáze, pracovní manuskripty, mezi souvislou skicou a čistopisem se nezachovaly a nezmiňují se o nich ve svých textech ani Zdeněk Nejedlý (v monografii, op. cit. v pozn. č. 11) nebo Josef Plavec (v předmluvách k vydání Ostrčilových děl), kteří s Ostrčilem a autografy jeho skladeb přišli do bezprostředního styku.

do toho podpisu na půl strany.¹⁵Jinak se Ostrčil projevil u prvního jednání opery *Jan Zhořelecký*, své první operní partitury, kterou dokončil roku 1896. Společně s autorem libreta, přítelem Antonínem Šetelíkem, se rozhodli podtrhnout význam této události tím, že rukopis nechali svázat a Šetelík výtvarně vyřešil titulní list. U pozdějších autografů podobnou okázalost nenajdeme.

Otakar Ostrčil byl skladatelem vyjadřujícím se především prostřednictvím velkého symfonického orchestru a také jeho melodramy a písně často využívaly rozsáhlý orchestrální aparát. Proto mnoho svých děl následně upravil pro klavír – existence klavírní úpravy umožnila jejich častější provádění. V NM-ČMH najdeme autograf klavírní verze *Balady o mrtvém ševci a mladé tanečnici* a také autografní klavírní výtahy oper *Vlasty skon*, *Poupě* a *Legenda z Erinu*. Exemplaře Ostrčilova klavírního výtahu opery *Poupě*, sign. XXVIII E 237, a klavírního výtahu *Legendy z Erinu*, sign. Tr B 98, jsou autografními předlohami pro tisk. Jinou úpravou operního díla je orchestrální skladba s názvem *Hudba z opery Vlasty skon*, k jejímž instrumentálním pasážím Ostrčil dokončil spojovací sekce – jejich autografy a k nim přiložený list s instrukcemi k propojení s částmi opery jsou v NM-ČMH uloženy pod signaturou LI B 248. Souvislá partitura této úpravy je pak v archivu Českého rozhlasu, jedná se však o opis. Kromě toho je k této orchestrální úpravě opět v NM-ČMH k dispozici skladatelův autografní klavírní výtah (sign. LI B 249).

Mezi skladby bez opusového čísla patří především skladatelova raná tvorba a pozdější příležitostné skladby. U těchto kompozic většinou existuje jen jeden zápis, u něhož se stírá rozdíl mezi skicou a čistopisem. Dochované autografy těchto děl, celkem 29 položek, mají

Suita c moll, op. 14 / Suite in C minor, Op. 14

Začátek druhé věty, s. 25 / Beginning of the second movement, p. 25, 1912
NM-ČMH Tr B 503

15) Op. cit. v pozn. 10, s. 27.

společnou i cestu do NM-ČMH – přišly v roce 1974 přes divadelní oddělení Národního muzea.¹⁶ Jedná se o následující skladby: melodram *Kamenný mnich* z roku 1893, *Skladba pro oktávanský památník* z roku 1896, písně pro hlas a klavír z let 1896–1899, sborové kompozice *Uhodilo* z roku 1899, *Kantáta, dne 7. března 1899 k slavnosti Čelakovského a Háji, háji zelený* z roku 1909. Mezi těmito skladbami je soubor písní pro hlas a klavír na texty českých a německých básníků, které Ostrčil složil v letech 1896 až 1899, v době studií české a německé filologie na Filozofické fakultě Karlovy univerzity a soukromého studia skladby u Zdeňka Fibicha. V letech 1942–1947 vydala Společnost Otakara Ostrčila postupně všechny Ostrčilovy rané písně české,¹⁷ ale německé zůstaly nevydány,¹⁸ což lze vysvětlit historickými okolnostmi.

Ke svému učiteli Zdeňku Fibichovi měl Ostrčil úzký vztah. Fibich pověřoval Ostrčila revizemi svých partitur před vydáním, a dokonce mu svěřil části některých svých děl k instrumentaci. Vedle toho Ostrčil upravil několik Fibichových skladeb pro klavír. V Českém muzeu hudby jsou ve fondu Zdeňka Fibicha uloženy Ostrčilovy autografy klavírního výtahu opery *Bukovín*, klavírní úpravy Fibichovy orchestrální selanky *V podvečer*¹⁹ a čtyřruční úpravy balady pro sóla, sbor a orchestr *Meluzína*.²⁰

Nezvěstné autografy

Několik autografů Ostrčilových významných skladeb je v současnosti nezvěstných, podle různých indicií však lze usuzovat, že se dochovaly a mohou být ještě nalezeny.

Selská slavnost, op. 1. Jedná se o první skladbu, které dal Ostrčil opusové číslo, a zároveň první skladatelovo veřejně provedené dílo. Autografní partitura je nezvěstná a skladba ani nebyla vydána. Jediný její zápis, který se podařilo najít, je dobový opis v archivu Českého rozhlasu. Přitom podle soupisu Blanky Červinkové byl k roku 1971 „rukopis zachován ve dvou provedeních: čtyřruční klavírní výtah a vázaná partitura psaná tužkou“.²¹ Ve srovnání s jinými skladbami v soupisu tu byly sděleny relativně podrobné informace o prameněné situaci, bohužel však jsou posledním dokladem existence těchto autografů.

Smyčcový kvartet, op. 4. Vydání z roku 1961 doprovází předmluva Josefa Bachtíka, v níž se píše: „Když se SNKLHU rozhodlo kvartet vydat, ukázalo se, že partitura je nezvěstná. Existovaly jen hlasy, revidované pro praktické provozování, z vydavatelského hlediska

16) NM-ČMH, sign. Tr B 354–382. Další sada autografů skladeb bez opusového čísla nebo úprav některých opusů může být uložena právě v divadelním oddělení NM, což v době přípravy tohoto textu však ještě nebylo ověřeno.

17) Jedná se o řadu nazvanou *Písně z mládí Otakara Ostrčila*, čítající šest sešitů obsahujících vždy dvě písně. Nevydána zůstala pouze píseň *Starý mládenec*, dnes – a pravděpodobně již tehdy ve 40. letech – existující jen jako torzo. Mimo tuto řadu vyšla píseň *Soumrak*, a to již za Ostrčilova života, jako příloha časopisu *Česká hudba* roč. 32, Kutná Hora 1929.

18) Edici Ostrčilových písní na texty německých básníků *Heidenröslein* a *Gefunden* (J. W. Goethe), *Amalia* (F. Schiller) a *Die Nacht ist feucht und stürmisch* (H. Heine) připravuje autorka této studie.

19) Ostrčilova úprava selanky *V podvečer* vyšla v roce 1903 u F. A. Urbánka a dočkala se opakovaného vydávání.

20) NM-ČMH, sign. S 80/453–458.

21) Op. cit. v pozn. 3, s. 14.

podklad málo spolehlivý. [...] Až teprve pracovníkům hudebního oddělení Čs. rozhlasu se podařilo objevit autentickou partituru. O ni se také opírá toto vydání.²² V roce 1961 tedy autograf alespoň podle Bachtíkových slov existoval.

Česká legenda vánoční, op. 15. Vzhledem k obsazení (mužský sbor bez doprovodu) je souvislá skica ve Skicáři I zápisem v plném znění. Autografní čistopis této skladby, která byla vydána za Ostrčilova života,²³ však postrádáme.

Cizí host, op. 16. Tiskem byl vydán pouze klavírní výtah,²⁴ partitura otištěna nebyla a její autograf je nezvěstný. Jediný zjištěný, avšak hodnotný exemplář orchestrální partitury je uložen v Českém rozhlase – jedná se o částečný autograf, protože německý text písně je do not vepsán Ostrčilovou rukou.

Tři písně, op. 18 vyšly v letech 1917 a 1921.²⁵ Nezvěstné jsou autografy písní *Labutě tesknily* a *Svůj celý smutek*. Autograf písně *Jarní noc* se dochoval v pozůstalosti Ostrčilova učitele Miloslava Bezděka a je uložen v NM-ČMH pod signaturou XLVIII C 359.

Sonatina pro violu, housle a klavír, op. 22. Poslední zmínku o existenci rukopisu najdeme v předmluvě Jiřího Válka ke zmiňovanému soupisu Blanky Červinkové: „Sonatina pro violu, housle a klavír [...], o níž skladatel prohlásil (a vyjádřil i ve věnování), že je inspirována konkrétními intimními zážitky.“²⁶ *Sonatina* byla vydána dvakrát, a to v letech 1928 a 1962.²⁷ Vzhledem k tomu, že ani jedno z vydání žádné takové věnování neobsahuje, je pravděpodobné, že se Válek ve své poznámce opírá o znalost rukopisu.

Prosté motivy, op. 21. Čistopis skladby k dispozici nemáme, ovšem zápis ve Skicáři II by mohl být označen za autografní partituru, protože obsahuje kompletní notový text této skladby (sborový čtyřhlas bez doprovodu).

Křížová cesta, op. 24. Jedna z Ostrčilových nejoceňovanějších skladeb se zachovala pouze ve skice. Vydání z roku 1945 obsahuje faksimile první strany autografní partitury a z předmluvy k edici vyplývá, že tento autograf byl podkladem pro vydání.²⁸ Z výpovědi svědků víme, že v 50. a 60. letech byla partitura *Křížové cesty* v soukromých rukou, stopa mizí na konci 60. let.

Vedle výše uvedených významnějších Ostrčilových děl jsou nezvěstné i autografy několika jeho neopusovaných děl, které byly při přípravě soupisu Červinkové k dispozici: rané skladby *Fantasie pro housle a klavír* a melodram *Lilie*, sborová *Zdravice* Ferdinandu Vachovi k 70. narozeninám z roku 1929 nebo dvě Ostrčilovy poslední skladby: *Skřivan* a *Preludium*

22) Státní hudební vydavatelství, Praha 1961, H 3150.

23) Umělecká beseda, Praha 1913, U. B. 63.

24) Hudební matice Umělecké besedy, Praha 1924, H.M. 317.

25) Umělecká beseda, Praha 1917, U.B. 94. Číslováno jako op. 14, což je v rozporu s Ostrčilovým autografním seznamem skladeb. Podruhé: Hudební matice Umělecké besedy, Praha 1921, H.M. 94. Opět číslováno jako op. 14, na rozdíl od prvního vydání jsou texty písní česky a německy, překlad do němčiny Friedrich Adler.

26) Op. cit. v pozn. 3, s. 9.

27) Universal Edition, Vídeň 1928, Nr. 9000. Podruhé: Státní hudební vydavatelství, Praha 1962, H 3449.

28) Hudební matice Umělecké besedy, Praha 1945, č. 790. Reprint: Musikproduktion Höflich, Mnichov 2007, č. 657.

(obě byly po skladatelově smrti vydány). Dále chybějí skici k instrumentálním opusům *Selská slavnost*, *Suita G dur*, *Pohádka o Šemíkovi* a *Kvartet H dur* a k opeře *Poupě*.

Českému muzeu hudby se podařilo získat většinu Ostrčilových dochovaných autografů i jeho rozsáhlou pozůstalost, a je tedy hlavním zdrojem pramenů pro výzkum skladatelova života a díla. Bylo by proto velice záslužné, kdyby se zde tato významná osobnost dočkala vlastního inventáře. Ten by usnadnil práci dalším badatelům, kteří se v budoucnosti budou věnovat Ostrčilovi a dějinám české a středoevropské hudební kultury první poloviny 20. století.

Portrét Otakara Ostrčila s věnováním z 1. 5. 1912 /
Portrait of Otakar Ostrčil with inscription dated 1 May 1912
Fotografie / Photograph, ateliér Schumpeter, Praha / Prague
NM-ČMH F 12655

Musical Autographs of Otakar Ostrčil in the Czech Museum of Music

MARKÉTA KRATOCHVÍLOVÁ

This article presents findings from work on a catalogue of the compositions of Otakar Ostrčil (1879–1935), and focuses on autograph musical sources deposited in the Music History Division of the Czech Museum of Music. This institution is the main repository of sources for research concerning Ostrčil's life and work, because it has succeeded in acquiring most of his preserved autograph scores and also holds the extensive papers of the Otakar Ostrčil Society, containing besides materials pertaining to the business of the Society itself also many sources for the composer's works including autographs, especially sketches. However, by contrast with other Czech composers such as Dvořák, Smetana, Fibich, Novák, Suk, and Nedbal, so far Ostrčil lacks a separate inventory in the museum.

Otakar Ostrčil – autograph – Czech Museum of Music – thematic catalogue – critical analysis of sources

This study is based on information gathered during work on a catalogue of the compositions of Otakar Ostrčil (1879–1935),¹ which has required seeking out and evaluating musical as well as non-musical sources that had been almost unknown to the public and even to researchers. The report that follows is focused on autograph musical sources deposited in the Czech Museum of Music (ČMH) as part of the National Museum (NM) in Prague.

The list of Ostrčil's compositions is not a very long one. Burdened by commitments stemming from his service as a secondary school teacher, conductor, and later head of the National Theatre Opera, Ostrčil left only twenty-five works with opus numbers and around forty pieces without them, including unfinished works and arrangements of works by others. On the other hand the volume of materials from his estate pertaining to his compositions is relatively large, comprising many musical sources of various kinds. Dominant among the twenty-five works to which he gave opus numbers are large-scale compositions for orchestra or for voices and orchestra including operas. For eighteen of them we have a continuous sketch, and seventeen are documented by an autograph score.² Autographs are also preserved for most of the pieces without opus number. In

1) The catalogue is currently being prepared for publication by KLP – Koniasch Latin Press in Prague.

2) The terms used for classifying sources consisting of musical notation can be briefly defined as follows. An autograph is any musical manuscript written by the composer. A sketch is a notation of a musical idea or a first

addition there are manuscript copies in the hands of others, from Ostrčil's lifetime and also from later periods, and printed editions of roughly half of all his compositions. Descriptions and evaluations of both musical manuscripts and musical prints along with information about their place of deposition are included in the catalogue currently being prepared.

The status of musical sources for Ostrčil's works as of 1971 can be partly discerned from a bibliographical publication by Blanka Červinková,³ which besides an extensive (though not exhaustive) list of literature on Ostrčil including articles in periodicals contains a list of his compositions. With only a few exceptions however, Červinková does not indicate whether the autograph of a particular composition was available, and in no case does she give its place of deposition. In the preface to this publication we do find the following general information:

The majority of materials having the nature of sources are owned by the Otakar Ostrčil Society.⁴ [...] Materials from Ostrčil's estate of a mainly private nature are in the care of [his widow] Mrs. Julie Ostrčilová. Also preserved by Mrs. Ostrčilová are manuscripts from his youth [...].⁵

However, the composer's widow died in 1972, as did two years later the Ostrčil's only child, a daughter who herself had no children, and during the same period the Ostrčil Society gradually ceased to function. Thus the information in the preface was soon outdated. Moreover, it fails to mention that already then many of the autographs were in the Music Division of the National Museum.⁶

Today the majority of sources pertaining to Ostrčil, including musical autographs, are deposited in the Czech Museum of Music,⁷ which acquired them during the period from the 1950s to the 1970s and incorporated them into the collections of its Music History Division (Hudebněhistorické oddělení, 'HHO'). Unlike other Czech composers such as Fibich, Novák, Suk, and Nedbal, Ostrčil so far has no inventory of his own in the museum.

---

draft of part of a composition. A continuous sketch is a sketch of a whole movement or a whole work. An autograph score or autograph fair copy is a musical manuscript of a composition in the composer's hand that she or he considered upon finishing it to be the definitive form of the work. This terminology is based on the work of editors of the new collected editions of works by Antonín Dvořák and Bohuslav Martinů – see especially GABRIELOVÁ, Jarmila: 'Ediční zásady Nového souborného vydání děl Antonína Dvořáka' (Editorial Principles of the New Collected Edition of the Works of Antonín Dvořák), *Hudební věda* (Musicology) Vol. 40 (2003), No. 2–3, pp. 247–263.

3) ČERVINKOVÁ, Blanka: *Otakar Ostrčil. Bibliografie* (Otakar Ostrčil: A Bibliography), Městská knihovna, Prague 1971, 107 pp.

4) The Otakar Ostrčil Society was founded in 1935, immediately following the composer's death.

5) *Op. cit.* (note 3), p. 4.

6) See the catalogue 'Tr B' in the Music History Division of the Czech Museum of Music, according to which already in the 1950s the museum housed more than ten of Ostrčil's autographs, received from Julie Ostrčilová.

7) Several Ostrčil autographs are in the National Library in Prague and the Theatre Division of the National Museum. Significant collections of manuscript copies of Ostrčil's works made by others are held by Czech Radio in Prague and the Music Archive of the National Theatre in Prague. A portion of Ostrčil's estate is also in the Blatsko Museum in Soběslav, which is administered by the Hussite Museum in Tábor; the collection there, which originated in the 1980s, contains mainly documents pertaining to Ostrčil's family, correspondence, photographs, and his piano as well as other furniture. Additional materials are deposited in the Archive of the Academy of Sciences of the Czech Republic as part of the Zdeněk Nejedlý Collection, including among other things mutual correspondence between Ostrčil and Nejedlý. Ostrčil's correspondence with Leoš Janáček is deposited in the Janáček Archive in the Moravian Museum in Brno.

Also deposited in the museum are the extensive papers of the former Otakar Ostrčil Society, as an aggregate whose individual items have not yet been registered. A pleasant surprise during preparation of the catalogue was the discovery that these papers contain not only materials pertaining to affairs of the Society itself but also many sources for Ostrčil's works: one of his two preserved sketchbooks and additional separate sketches, documentation concerning performances of his pieces, newspaper clippings, and a substantial portion of the correspondence he received.⁸

Sketches

Deposited in the Czech Museum of Music are two books containing Ostrčil's sketches: 'Skicář I' (Sketchbook I) and 'Skicář II' (Sketchbook II).⁹ Sketchbook I has the shelf mark NM-ČMH-HHO Tr B 353 in the collection of the museum's Music History Division. It is bound in a hard black cover measuring 330 x 255 mm in upright format and contains ninety-seven folios, most of them bearing writing; the notations are dated from 3 December 1911 to 26 December 1914. Sketchbook II is deposited in the museum as part of the papers of the Otakar Ostrčil Society. It is bound in a hard black cover measuring 324 x 257 mm in upright format and contains 120 folios bearing writing, to which another eleven loose folios bearing writing are appended. It shows dates from 30 April 1915 to 7 October 1927. In both sketchbooks the sketches are written both in pencil and in ink.

There is no mention of these sketchbooks in any literature, but Zdeněk Nejedlý must have had them in his hands when preparing his book on Ostrčil,¹⁰ because he gave information about when various compositions were completed in sketch and his dates correspond to those in the sketchbooks.

The individual sketches in both sketchbooks were identified during preparation of the catalogue of Ostrčil's works. Ostrčil did not title his sketches, with only two exceptions: the symphonic poem *Léto* (Summer) and the chorus 'Podzimní' (Autumnal) from the set of choruses *Prosté motivy* (Simple Motives). In five cases identification was facilitated by opus numbers added later in coloured pencil at the beginnings of the sketches, probably in Ostrčil's hand, namely 14, 15, 16, 17, and 20. However in the case of *Legenda z Erinu* (The Legend of Erin) the heading 'Op. 18' does not agree with the opus number 19 later assigned to this work in Ostrčil's oeuvre.¹¹

The following is a list of compositions whose sketches are found in Sketchbook I, showing in each case in parentheses the folio and indication of 'r' (recto) or 'v' (verso):

8) I thank Markéta Kabelková, head of the Music History Division of the Czech Museum of Music, for help in seeking out Ostrčil sources in various units of the National Museum and for making accessible the papers of the Otakar Ostrčil Society.

9) These headings are written in the upper right corner of the first folios of the respective sketchbooks, both in the same hand, probably not that of Ostrčil.

10) NEJEDLÝ, Zdeněk: *Otakar Ostrčil: vzrůst a uzrání* (Otakar Ostrčil: His Growth and Maturation), O. Girgal, Prague 1935, 360 pp.

11) The opus number 18 belongs to Ostrčil's *Tři písně* (Three Songs). No sketch for these songs is known, either in the sketchbooks or elsewhere.

Suite in C minor, Op. 14 (2^r–28^v)

Česká legenda vánoční (A Czech Christmas Legend), Op. 15 (30^r–33^v)

Cizí host (The Unknown Guest), Op. 16 (34^r–42^v)

Legenda o sv. Zitě (The Legend of St. Zita), Op. 17 (43^r–62^r)

Legenda z Erinu (The Legend of Erin), Op. 19, first act (66^v–97^v)¹²

Sketchbook II continues directly from Sketchbook I as follows:

Legenda z Erinu, Op. 19, second, third, and fourth acts (3^r–59^v)

Symfonieta, Op. 20 (68^v–89^v)

Prosté motivy (Simple Motives), Op. 21 (90^r–93^v)

Léto (Summer), Op. 23, incomplete (96^r–103^r)

Křížová cesta (The Stations of the Cross),¹³ Op. 24 (103^v–120^r and eleven inserted folios)

On folio 95^v, after the *Prosté motivy*, Ostrčil noted in pencil: 'In between the Sonatina'. This refers to the *Sonatina for Viola, Violin, and Piano*, Op. 22, but at the present time we have neither a sketch nor any other autograph for this work. The sketch for the symphonic poem *Léto* is a torso and was to continue on separate folios outside the sketchbook, as noted by Ostrčil on folio 103^r. However, these folios are also missing. The sketch for *Křížová cesta* bears neither title nor opus number. Its individual parts (variations) are headed by Roman numerals; in places Ostrčil's writing is densely scribbled over with coloured pencils, probably in the hand of his daughter Blanka who was two years old at the time.

On the last page of Sketchbook II we find a list in Ostrčil's hand of his own compositions through *Křížová cesta* including opus numbers. This, the only preserved autograph list of Ostrčil's works, allows us to document the authentic form of titles of compositions and their opus numbers.

Found in the papers of the Otakar Ostrčil Society along with Sketchbook II were continuous sketches for the following additional compositions, on loose folios inserted into double folios of music manuscript paper with titles written usually by Ostrčil, in some cases by his wife Julie Ostrčilová:

Balada česká (A Czech Ballad), Op. 6

Symphony in A major, Op. 7

Balada o mrtvém ševci a mladé tanečnici (The Ballad of the Dead Cobbler and the Dancing Girl), Op. 8

Osiřelo dítě (The Orphaned Child), Op. 9

Sírotek (The Orphan), Op. 10

12) The remaining pages contain jottings of several measures each pertaining to the continuous sketches of the stated compositions, and also brief sketches that have not yet been identified. The same applies to Sketchbook II.

13) The authentic title of this work is *Variace pro orchestr* (*Křížová cesta*), meaning *Variations for Orchestra* (*The Stations of the Cross*); used in this article is the shortened title *Křížová cesta*.

Standing alone is a sketch for the *Impromptu*, Op. 13, obtained by the Czech Museum of Music from the Czech Music Fund under acquisition number 116/1975.

With a few exceptions the preserved sketches are continuous. They are relatively clean and legible, written on two to four staves. Ostrčil gives the place and date of completion of the sketch in most cases, and often the date when he began it as well. He also dates individual movements and acts of operas separately. Only rarely do the sketches contain comments on instrumentation, even though they were probably followed immediately by the fair copy of a score for large orchestra.¹⁴

Autograph Scores

In the case of Otakar Ostrčil the autograph score of a work may be considered its definitive version. Once he had finished a work he did not make any major revisions, or if so he usually entered the changes – mainly cuts and changes in instrumentation – directly into his original fair copy.

Deposited in the Czech Museum of Music are all the preserved autograph scores of Ostrčil's compositions bearing opus numbers: the *Suite in G major*, Op. 2, *Pohádka o Šemíkovi* (Fairy Tale about Šemík), Op. 3, *Vlasty skon* (The Death of Vlasta), Op. 5, *Balada o mrtvém ševci* (The Ballad of the Dead Cobbler), Op. 6, *Symphony in A major*, Op. 7, *Balada česká* (A Czech Ballad), Op. 8, *Osiřelo dítě* (The Orphaned Child), Op. 9, *Sirotek* (The Orphan), Op. 10, *Kunálovny oči* (Kunala's Eyes), Op. 11, *Poupě* (The Bud), Op. 12, *Impromptu*, Op. 13, *Suite in C minor*, Op. 14, *Legenda o sv. Zitě* (The Legend of St. Zita), Op. 17, *Legenda z Erinu* (The Legend of Erin), Op. 19, *Symfonieta*, Op. 20, *Léto* (Summer), Op. 23, and *Honzovo království* (Johnny's Kingdom), Op. 25. Most of them have shelf marks in the series 'Tr B'; only the works bearing opus numbers 2, 3, 17, and 25 are deposited under acquisition number 116/1975. The preserved autograph scores of these main works by Ostrčil are similar to each other in formal respects – usually written in ink, bound, in upright format, with pages numbered in ink by Ostrčil, who also dated the end of the score and usually gave the place where the composition was completed as well, together with his signature and sometimes an expression of thanks to God. For the most part he also dated the beginnings of compositions and the beginnings and ends of movements and acts. The title is usually found on a separate folio preceding the numbered pages of the score. Usually given are the title of the composition and name of the composer, and in the case of works with a text the author of the text, as well as in most cases the opus number. The scores are very easily legible. The writing is rather small, and energetic. In the musical text we find few errors in the form of missing accidentals or rests, etc. Ostrčil made revisions to his autographs in reddish-orange and black pencil, and annotations for conducting in reddish-orange and blue.

14) No working manuscripts showing an intermediary stage between the continuous sketch and the fair copy are preserved, nor do we find any mention of them in the writings of Zdeněk Nejedlý (in his book on Ostrčil, *op. cit.*, note 11) or Josef Plavec (in prefaces to editions of Ostrčil's works), both of whom came into direct contact with Ostrčil and with autographs of his compositions.

Of course Ostrčil's style of work and its associated graphic manifestation changed, but it stabilized in its mature form already in his Op. 2, the *Suite in G major* from 1898, thus when he was only nineteen years old. The previous stages of development are shown by the autographs of two early works. The oldest preserved manuscript of his, for the melodrama *Kamenný mnich* (The Stone Monk, deposited in the Czech Museum of Music under shelf mark NM-ČMH-HHO Tr B 382), was written in 1892 or 1893 – thus when Ostrčil was thirteen or fourteen years old – and differs markedly in its appearance from all his later manuscripts as observed by Nejedlý:

The manuscript looks more like that of a 'genius' than anything Ostrčil wrote later. Everywhere scribbling, passages crossed out every which way, and everything done with bravura including the signature covering half a page.¹⁵

Ostrčil showed himself in a different guise in the first act of his opera *Jan Zhořelecký*, which was his first operatic score, completed in 1896. He and the author of the libretto, his friend Antonín Šetelík, decided to underscore the importance of this event by having the manuscript bound and also through Šetelík's artistic rendition of the title page. In later autographs we no longer find such lavishness.

Ostrčil was a composer who expressed himself mainly through the medium of a large symphonic orchestra; his melodramas and songs, too, frequently call for a large orchestral apparatus. Therefore he later arranged many of his works for piano: the existence of a piano reduction allowed more frequent performances. In the Czech Museum of Music we find an autograph piano version of *Balada o mrtvém ševci a mladé tanečnici* as well as autograph piano-vocal scores of the operas *Vlasty skon*, *Poupě*, and *Legenda z Erinu*. In the case of *Poupě* (shelf mark NM-ČMH-HHO XXVIII E 237) and *Legenda z Erinu* (NM-ČMH-HHO Tr B 98) these served as engraver's models for publication. A different type of arrangement of an opera is an orchestral piece titled *Hudba z opery Vlasty skon* (Music from the Opera *The Death of Vlasta*), based on instrumental sections from that work to which Ostrčil added connecting segments. The autographs of these segments and an appended sheet with instructions for connection with the sections of the opera are deposited in the Czech Museum of Music under shelf mark NM-ČMH-HHO LI B 248. A continuous score of this arrangement is found in the archive of Czech Radio, but only as a manuscript copy in a foreign hand. In addition the Czech Museum of Music holds the autograph of a piano reduction, under shelf mark NM-ČMH-HHO LI B 249.

Ostrčil's compositions without opus number comprise mainly his early pieces and later pieces written for special occasions. For these works we usually have only one notation, lying somewhere on the boundary between a sketch and a fair copy. The preserved autographs of these pieces, twenty-nine items in all, all came to the Czech Museum of Music in 1974 via the National Museum's Theatre Division.¹⁶ They are as follows: the melodrama *Kamenný mnich* from 1893, *Skladba pro oktávanský památník* (Composition for the Eighth-Graders'

¹⁵) *Op. cit.* (note 10), p. 27.

¹⁶) They bear the shelf marks NM-ČMH-HHO Tr B 354–382. Another set of autographs of compositions by Ostrčil without opus number and of arrangements of some works with opus number may still be deposited in the Theatre Division, but this had not been confirmed at the time of preparation of this article.

Memorial Book [?]) from 1896, songs for voice and piano from 1896–1899, and the following choral works – *Uhodilo* (Thunder) from 1899, *Kantáta, dne 7. března 1899 k slavnosti Čelakovského* (Cantata for the Čelakovský Celebrations on 7 March 1899), and *Háji, háji zelený* (Oh Grove, Green Grove) from 1909. The songs were composed to texts by Czech and German poets during the time of Ostrčil's studies of Czech and German philology at the Charles University Faculty of Arts and his private study of composition with Zdeněk Fibich. From 1942 to 1947 the Otakar Ostrčil Society progressively published all of his early Czech songs,¹⁷ but in view of historical circumstances the German ones remained only in manuscript.¹⁸

Ostrčil had a close relationship with his teacher Zdeněk Fibich, who entrusted him with correction of his scores before their publication and even asked him to orchestrate portions of some of his works. Ostrčil also arranged several of Fibich's works for piano. The Zdeněk Fibich Collection in the Czech Museum of Music includes Ostrčil's autographs of the piano-vocal score to Fibich's

Fol. 7' Ostrčilova „Skicáře I“, nahoře skici ke druhé větě *Suity c moll*, op. 14, pod nimi prvních 25 taktů souvislé skici této věty (1912) / **Folio 7' of Ostrčil's 'Sketchbook I'**, at top sketches for the second movement of his *Suite in C minor*, Op. 14, beneath them the first twenty-five bars of the continuous sketch for this movement (1912)
NM-ČMH Tr B 353

17) In a series titled *Písně z mládí Otakara Ostrčila* (Songs from the Youth of Otakar Ostrčil), comprising six books of two songs each. Unpublished remained only the song *Starý mládenec* (The Bachelor), which exists – and probably existed already at that time, i.e. in the 1940s – only as a torso. The song *Soumrak* (Twilight) was published outside this series already during Ostrčil's lifetime, as a supplement to the magazine *Česká hudba* (Czech Music), Vol. 32, Kutná Hora 1929.

18) An edition of Ostrčil's songs to texts by German poets – *Heidenröslein* and *Gefunden* (J. W. Goethe), *Amalia* (Friedrich Schiller), and *Die Nacht ist feucht und stürmisch* (Heinrich Heine) – is currently being prepared by the author of this article.

opera *Bukovín*, the piano arrangement of Fibich's orchestral idyll *V podvečer* (In the Early Evening),¹⁹ and a four-hands arrangement of the ballad *Meluzína* for solo voices, chorus, and orchestra.²⁰

Missing Autographs

Several autographs of important compositions by Ostrčil are presently missing, but we have various indications that they have survived and may yet be found.

Selská slavnost (A Farmers' Celebration), Op. 1. This is the first work to which Ostrčil gave an opus number and also his first work to be performed in public. The autograph score is missing and the work has never been published. Its only notation that could be located is a period manuscript copy in a foreign hand in the archive of Czech Radio. According to the list of Ostrčil's works made by Blanka Červinková, however, as of 1971 this work was preserved in autograph manuscript 'in two versions: a four-hand piano reduction and a bound score written in pencil.'²¹ In comparison with other works in Červinková's list, this constitutes relatively detailed information about the source situation, but unfortunately this is the last known evidence of the existence of these autographs.

String Quartet, Op. 4. The edition of this work from 1961 has a preface written by Josef Bachtík, in which we read:

When the Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění decided to publish this quartet it was discovered that the score was missing. There were only performing parts, revised for practical performance – not a reliable source for publication. [...] Only later did employees of the music division of Czech Radio find the authentic score, which served as the basis for this edition.²²

Thus, at least according to Bachtík, the autograph still existed in 1961.

Česká legenda vánoční (A Czech Christmas Legend), Op. 15. In view of the performing forces (unaccompanied male chorus), the continuous sketch in Sketchbook I constitutes a complete notation of this piece. However, the autograph fair copy of this work, which was published during Ostrčil's lifetime,²³ is missing.

Cizí host (The Unknown Guest), Op. 16. Only a piano-vocal reduction of this work was printed;²⁴ the score remained unpublished and its autograph is now missing. The only source for the orchestral score that has been located, but one of high quality, is deposited with Czech Radio. It may be considered a partial autograph, because the German text of the song is written in Ostrčil's hand into the musical notation.

The *Tři písně* (Three Songs), Op. 18 were published in 1917 and 1921.²⁵ The autographs of the songs *Labutě tesknily* (The Swans Were Mourning) and *Svůj celý smutek nelze nikdy říci*

19) Ostrčil's arrangement of *V podvečer* was published in 1903 by F. A. Urbánek and issued more than once.

20) Shelf marks NM-ČMH-HH0, S 80/453–458.

21) *Op. cit.* (note 3), p. 14.

22) Státní hudební vydavatelství, Prague 1961, as 'H 3150', 60 pp.

23) Umělecká beseda, Prague 1913, as 'U. B. 63', 11 pp.

24) Hudební matice Umělecké besedy, Prague 1924, as 'H.M. 317', 12 pp.

25) Umělecká beseda, Prague 1917, as 'U.B. 94', 14 pp. Numbered as Op. 14, contrary to Ostrčil's autograph

(One Can Never Express One's Whole Sorrow) are missing. The autograph of the song *Jarní noc* (Spring Night) was preserved in the papers of Ostrčil's teacher Miloslav Bezděk and is deposited in the Czech Museum of Music under shelf mark NM-ČMH-HHO XLVIII C 359.

Sonatina for Viola, Violin, and Piano, Op. 22. The last indication of the existence of this work's manuscript is in the preface by Jiří Válek to the list of Ostrčil's works by Blanka Červinková, referring to the '*Sonatina for Viola, Violin, and Piano* [...], about which the composer declared (and stated also in the dedication) that it was inspired by particular intimate experiences.'²⁶ This sonatina was published twice, in 1928 and 1962;²⁷ in view of the fact that neither of these editions contains such a dedication, it is likely that Válek's comment was based on knowledge of the manuscript.

Prosté motivy (Simple Motives), Op. 21. We do not have a fair copy of this piece, but its notation in Sketchbook II could be considered an autograph score because it contains the complete musical text (for four-part unaccompanied chorus).

Křížová cesta (Stations of the Cross), Op. 24. For this, one of Ostrčil's most highly-valued compositions, our only manuscript source is a sketch. The publication from 1945 contains a facsimile of the first page of the autograph score, and from the preface to this edition we learn that this autograph served as the basis for the edition.²⁸ From witnesses we know that in the 1950s and 1960s the score was in private hands; at the end of the 1960s we lose the trail.

In addition to the more significant works by Ostrčil listed above, we know of several other compositions from his youth as well as several later works whose autographs are now missing even though Červinková had them available when preparing her list, for example the early *Fantasy for Violin and Piano*, the melodrama *Lilie* (The Lily), the chorus *Zdravice* (Salutation) for Ferdinand Vach on the occasion of his seventieth birthday in 1929, and Ostrčil's two last compositions: *Skřivan* (The Lark) and *Preludium*, both published after his death. Also missing are sketches for four instrumental works – *Selská slavnost*, the *Suite in G major*, *Pohádka o Šemíkovi*, and the *Quartet in B major* – as well as for the opera *Poupě* (The Bud).

The Czech Museum of Music has succeeded in acquiring most of Ostrčil's preserved autographs as well as many other materials from his estate, and is thus the main repository of sources for research on his life and work. Preparation of a special inventory of these materials pertaining to such an important musician would be very desirable, facilitating work for future researchers in investigating Ostrčil and the history of Czech and central European musical culture during the first half of the twentieth century.

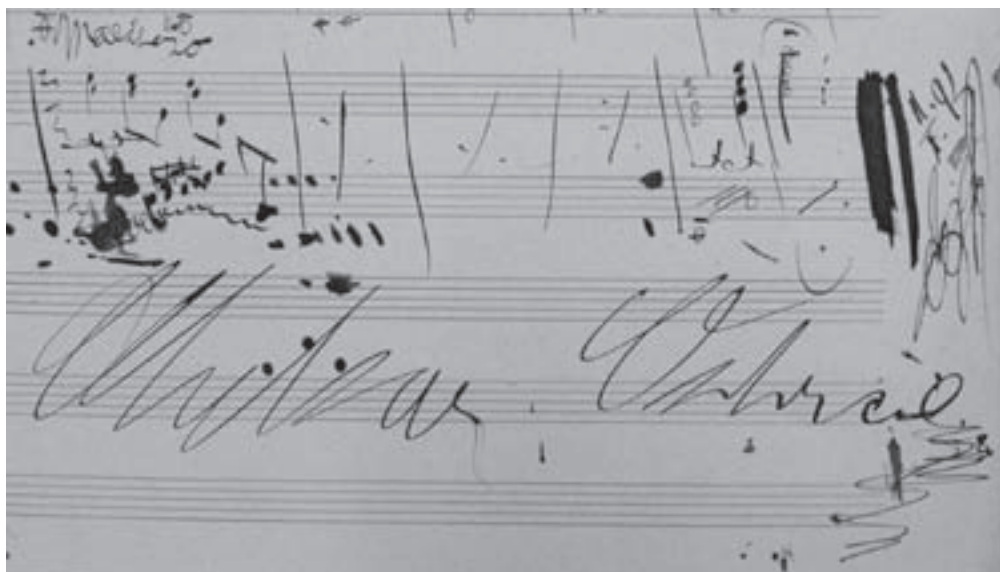
---

list of his own compositions. Second edition Hudební matice Umělecké besedy, Prague 1921, as 'H.M. 94', 14 pp., again numbered as Op. 14. Unlike the first edition, here the sung texts are given in both Czech and German, with German translation by Friedrich Adler.

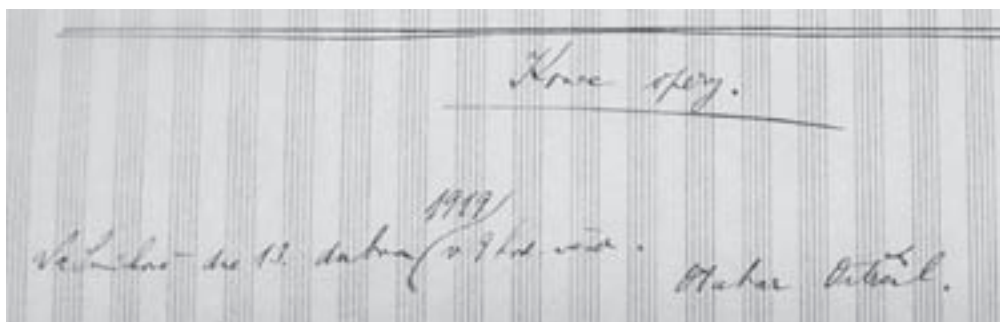
26) *Op. cit.* (note 3), p. 9.

27) Universal Edition, Vienna 1928, as 'Nr. 9000', 30 pp. Second edition: Státní hudební vydavatelství, Prague 1962, as 'H 3449', 30 pp.

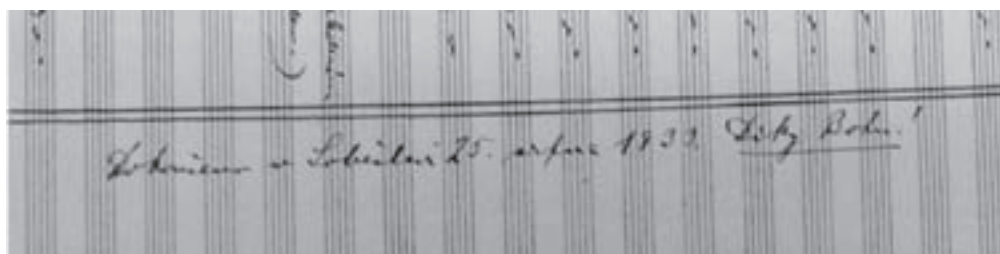
28) Hudební matice Umělecké besedy, Prague 1945, as No. 790, 96 pp. Reprint: Musikproduktion Höflich, Munich 2007, as No. 657, 96 pp.

Podpis asi třináctiletého Ostrčila na konci melodramu *Kamenný mnich* (1892 nebo 1893) / **Signature of Ostrčil at the age of about thirteen** at the end of the melodrama *The Stone Monk* (1892 or 1893)
NM-ČMH Tr B 382

Poslední strana autografu opery *Legenda z Erinu* (1919) / **Last page of the autograph of the opera *The Legend of Erin* (1919)**, detail
NM-ČMH Tr B 513

Poslední strana autografu opery *Honzovo království* (1933) / **Last page of the autograph of the opera *Johnny's Kingdom* (1933)**, detail
NM-ČMH př. č. / Acquisition number 116/75